

Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Mevzuat ve Uygulamalar

Cemal ÇELİK
Enerji Uzmanı

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı

OSBÜK - MAYIS- 2014 / ANKARA

- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları,
- 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunu (YEK Kanunu) 'nun 6/A maddesi ile ;
“Muafiyetli üretim” başlığı altında; başvuru ve satışa ilişkin düzenlemeler getirildi.
- Bu düzenlemelere paralel olarak 21/07/2011 tarihinde Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik,
- Yönetmelikte yer verilmeyen teknik ve idari usuller, 10/03/2012 tarihinde yayımlanan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ” ile düzenlendi.
- 30 Mart 2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 14 üncü maddesinde lisanssız yürütülebilecek faaliyetler düzenlenmiştir.
- 14/4: ‘Bu kişilerin sisteme bağlanmasına ilişkin teknik usul ve esaslar ile satışa, başvuru yapılmasına ve denetim yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.’
- Lisanssız Yönetmelik ve Tebliğ; 2 Ekim 2013 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanunun Lisanssız Üretime İlişkin Düzenlemeleri

- *Lisanssız yapılabilecek faaliyetlerin kapsamı genişletildi.*
- *Bu kapsamda;*

1- İmdat grupları ve iletim ya da dağıtım sistemiyle bağlantı tesis etmeyen üretim tesisi

2- Kurulu gücü azami 1 MW'lık yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi

3- Belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan elektrik üretim tesisi

4- Mikrokojenerasyon tesisleri ile Bakanlıkça belirlenecek verimlilik değerini sağlayan kojenerasyon tesisleri

5- Ürettiği enerjinin tamamını iletim veya dağıtım sistemine vermeden kullanan, üretimi ve tüketimi aynı ölçüm noktasında olan, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi

6- Sermayesinin yarısından fazlası belediyeye ait olan tüzel kişilerce, belediyeler tarafından işletilen su isale hatları ile atık su isale hatları üzerinde kurulacak üretim tesisleri

- *Kurulacak üretim tesisi bir tüketim tesisi ile ilişkilendirilmiştir.*
- *Üretim ve tüketim tesislerinin aynı dağıtım bölgesi içinde olması gereklidir.*
- *Başvurular hidrolik tesisler için il özel idaresine, diğerleri için dağıtım şirketi veya OSB'lere yapılacaktır.*
- *Lisanssız üreticiler PMUM ve YEKDEM mekanizması ile doğrudan muhatap değildir.*
- *Rüzgar enerjisine dayalı başvurularda YEGM'nin teknik değerlendirme raporu olumlu ise bağlantı anlaşması çağrı mektubu verilebilir.*

LİSANSSIZ ÜRETİM KAPSAMINA GİREN TESİSLER İÇİN ÖZET TABLO

	Üretim Tesisi Tipi	Kurulu Güç Sınırı	Üretim Tesisinin Bağlantısı	İhtiyaç Fazlası Enerjinin Değerlendirilmesi
1	İmdat grupları ve iletim ya da dağıtım sistemiyle bağlantı tesis etmeden izole çalışan üretim tesisleri	Yok	İzole	-
2	Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri	1 MW	Dağıtım	5346 sayılı Kanun eki I sayılı Cetvel ilgili kaynak fiyatlarından görevli tedarik şirketi aracılığıyla YEKDEM kapsamında 10 yıl değerlendirilir.
3	Mikrokojenerasyon tesisi	100 kW	Dağıtım	5346 sayılı Kanun eki I sayılı Cetvel en düşük fiyattan görevli tedarik şirketi tarafından satın alınır.
4	Bakanlıkça belirlenecek verimlilik değerini sağlayan kategorideki kojenerasyon tesisleri	Yok	İletim veya dağıtım	Sisteme enerji vermemesi esastır. Verilmesi halinde herhangi bir bedel ödenmeksizin YEKDEM kapsamında değerlendirilir.
5	Belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan tesislerinden <u>yenilenebilir kaynaklara dayalı</u> üretim yapan tesisler	Yok	Dağıtım	5346 sayılı Kanun eki I sayılı Cetvel ilgili kaynak fiyatlarından görevli tedarik şirketi aracılığıyla YEKDEM kapsamında 10 süreyle değerlendirilir.
6	Belediyelerin katı atık tesisleri ile arıtma tesisi çamurlarının bertarafında kullanılmak üzere kurulan tesislerinden <u>yenilenebilir kaynaklar dışında kaynaklara dayalı</u> üretim yapan tesisler	Yok	Dağıtım	5346 sayılı Kanun eki I sayılı Cetvel en düşük fiyattan görevli tedarik şirketi tarafından satın alınır.
7	Ürettiği enerjinin tamamını iletim veya dağıtım sistemine vermeden kullanan, üretimi ve tüketimi aynı ölçüm noktasında olan, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri	Yok	İletim veya dağıtım	Sisteme enerji verilmemesi esastır. Verilmesi halinde, enerjiye herhangi bir bedel ödenmeksizin YEKDEM kapsamında değerlendirilir.
8	Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan veya dolaylı olarak belediyeye ait olan tüzel kişilerce, belediyeler tarafından işletilen su isale hatları ile atık su isale hatları üzerinde teknik imkânın olması ve DSİ tarafından uygun bulunması hâlinde kurulan üretim tesisi	Yok	Dağıtım	5346 sayılı Kanun eki I sayılı Cetvel ilgili kaynak fiyatlarından görevli tedarik şirketi aracılığıyla YEKDEM kapsamında 10 süreyle değerlendirilir.

- *Geçici kabulün yapılmasından sonra üretim tesisi devrine imkan verildi,*
- *Finansman sağlayan kurum ve kuruluşların talebi ile üretim tesisinin başka kişilere devredilebilmesi,*
- *Lisansa konu bir faaliyetten lisanssız faaliyete geçiş imkanı sağlandı,*
- *Kurulu güç artışının hangi aşamalarda yapılabileceği belirlendi,*

Yönetmelik Madde: 7

(5) Bu madde kapsamında başvuruda bulunan gerçek veya tüzel kişilerin, başvuruda bulunduğu ay içerisinde ilgili üretim tesisine ilişkin yazılı olarak kurulu güç değişikliği talebinde bulunması halinde,

a) Kurulu güç değişikliğine ilişkin talep tarihi başvuru tarihi olarak kabul edilir.

b) Yeni kurulu güce göre sunulması gereken belgeler başvuru ekinde sunulur.

Madde; 9

(6) Hidrolik kaynağa dayalı üretim tesisleri bakımından su kullanım hakkı izin belgesi verilen, diğer kaynaklar bakımından ilgili Şebeke İşletmecisi tarafından kendisi için Bağlantı Anlaşmasına Çağrı Mektubu düzenlenen gerçek veya tüzel kişiler tarafından, İlgili Şebeke İşletmecisi ile bağlantı anlaşması imzalanana kadar kurulu güç değişikliği talebinde bulunulamaz.

(7) Bağlantı anlaşması imzalanan üretim tesislerinde kurulu güç artışı talebinde bulunulması halinde, ilgili talep söz konusu talebin yapıldığı ayda yapılan diğer tüm başvurular ile birlikte değerlendirilir.

Başvuruda Talep Edilen Temel Belgeler

- *Başvuru Formu*
- *Tapu belgesi, kira sözleşmesi veya yerin kamuya ait olması halinde ilgili kamu kurumu tarafından yerin talep edildiğinin ve bir başka kişiye tahsis edilmediğini gösterir yazı*
- *Tek Hat Şeması,*
- *Kojenerasyon tesisleri için verimlilik değerini gösterir belge,*
- *Başvuru bedelinin ödendiğine ilişkin dekont veya makbuz*
- *Güneş enerjisine dayalı tesisleri için kurulacak yere ilişkin uygunluk belgesi,*
- *Tüketim tesisi ya da tesisleri mevcut ise elektrik abone numarası, yoksa inşaat ruhsatı veya yerine geçen belgeler*
- *ÇED Mevzuatına ilişkin belge*

Çatı uygulaması haricindeki güneş enerjisine dayalı başvurular için;

- *Mutlak tarım arazileri,*
- *Özel ürün arazileri,*
- *Dikili tarım arazileri,*
- *Sulu tarım arazileri,*
- *Çevre arazilerde tarımsal kullanım bütünlüğünü bozan alanları,*

kapsamadığına ilişkin belgenin başvuru aşamasında ibraz edilmesi gerekmektedir.

Tüketim birleştirme kapsamında;

- *Aynı bağlantı noktasına bağlanan veya tüketimleri tek bir ortak sayaçtan ölçülebilen kişiler elektrik enerjisi için tüketimlerini birleştirerek Yönetmelik kapsamında üretim tesisi ya da tesisleri kurabilirler,*
- *Tüketim birleştirmenin İmar Kanunu'na göre tek bir inşaat ruhsatı olan yapılarda, onaylı imar projesi üzerinden de yapılabileceği,*
- *Aynı gerçek veya tüzel kişinin uhdesindeki farklı abone gruplarındaki tüketim noktalarının tüketimlerinin birleştirilebileceği,*
- *Mevcut tüketim birleştirme başvurularından, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce dağıtım şirketi veya OSB ile bağlantı anlaşması imzalamış olan kişilerin haklarının korunacağı,*

Hidrolik kaynaklara dayalı başvurulara ilişkin olarak;

- *Başvuruda yer alacak belgelere ilişkin mevzuatta henüz bir düzenleme yapılmamış olması nedeniyle, il özel idareleri tarafından hidrolik kaynaklara dayalı başvuruların kabul edilemeyeceği,*
- *Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce hidrolik kaynağa dayalı tesisler için dağıtım şirketleri ve OSB'ler tarafından verilmiş olan bağlantı görüşlerinin geçersiz olduğu,*
düzenlenmiştir.

Sonuçlanmamış başvurular (1)

Mevcut başvurular; bağlantı anlaşması çağrı mektubu gönderilmiş ve gönderilmemiş olarak iki farklı durumda değerlendirilmiştir.

Kendisine Çağrı Mektubu gönderilmemiş başvurular için; Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce hidrolik dışında kaynaklara dayalı üretim tesisleri için başvuruda bulunmuş ve Çağrı Mektubu gönderilmemiş kişilerin, sunmaları gereken eksik belge varsa, 180 gün içinde sunmaları halinde başvuruları Yönetmelik hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılır.

Sonuçlanmamış Başvurular (2)

Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Çağrı Mektubu gönderilmiş kişilerden;

- *Rüzgar dışındaki başvurular için varsa ek belgelerin 180 gün içinde sunulması halinde otuz gün içerisinde bağlantı anlaşması imzalanır.*
- *Rüzgar enerjisi başvuruları için, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde YEGM'den Teknik Değerlendirme Raporu istenir.*
 - *Raporun olumsuz olması halinde başvuru belgeleri iade edilir.*
 - *Raporun olumlu olması halinde ilgili sürece devam edilir.*
- *Gerekli belgeleri süresi içinde sunamayan kişiler haklarını kaybeder.*
- *Rüzgara dayalı başvurular için Teknik Etkileşim İzninin en geç 31 Aralık 2014 tarihine kadar ilgili Şebeke İşletmecisine sunulması gerekir.*

Dağıtım ve OSB kapsamında lisanssız faaliyet

Üretim tesisinin dağıtım bölgesinde, tüketim biriminin OSB’de olması halinde, Yönetmelik hükümlerinin uygulanması için gerekli hazırlık ve yazılım altyapısının tamamlanabilmesi için TEİAŞ’a 1 yıllık süre tanınmıştır.

- Üretim tesisleri için Kurumumuzca kamulaştırma yapılmamaktadır.
- Üretim tesislerinde kullanılacak YEK Kanunu eki II sayılı Cetvelde yer alan aksamdan, her birinin ithalat tarihi baz alınarak en fazla 5 önceki takvim yılında üretilmiş olması gereklidir.
- İlgili kurum ve kuruluşlardan izin alınmak kaydıyla kamu ve Hazine arazisi üzerinde de üretim tesisi kurulabilir.

Diğer Düzenlemeler

- 7 Şubat 2014 Tarihli 362 sıra nolu illi Emlak Tebliği (Hazine taşınmazları üzerinde yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimi için irtifak hakkı tesis edilmesi veya kullanma izni verilmesine ilişkin)
- Yenilenebilir kaynaklara dayalı üretim tesislerinde üretilen ve üretim tesisi ile aynı yerde bulunan tüketim tesislerince kullanılmayan enerji, aynı kişiye ait üretim tesisi ile farklı yerlerde bulunan tesislerde kullanılabilir.
- Bu durumda üretim tesisi ile aynı yerde olmayan tüketim tesislerince tüketilen enerji için dağıtım sistem kullanım bedeli ödenir.

Diğer Düzenlemeler

- *Yönetmelik ve Tebliğ kapsamında kurulan tesislerde üretilen enerji serbest piyasada satılamaz.*
- *Yerli aksam destek bedeli; her bir üretici için belirlenen günlük ihtiyaç fazlası üretim miktarı ile YEK Kanununa ekli II sayılı Cetvelde yer alan fiyat çarpılarak bulunur.*
- *İlgili fatura dönemi için yapılacak toplam ödeme; YEK kanunu I ve II sayılı Cetvel fiyatlarının toplamından elde edilen değerdir.*

Alınacak Bedeller

- *Başvuru bedeli,*
- *Kurulacak üretim tesislerinin sisteme bağlantısı için bir defaya mahsus dağıtım bağlantı bedeli, bağlantı anlaşmasının yapılması esnasında tahsil edilir ve iade edilmez.*
- *Aynı yerde olan veya aynı yerde olmayan tüketim tesisi için dağıtım bağlantı bedeli ödenmiş olması, üretim tesisi için bu bedelin alınmasına engel teşkil etmez.*
- *Mevcut üretim tesisinde kurulu güç tadili yapılması için dağıtım şirketine yapılan başvuru, dağıtım şirketi tarafından yeni başvuru olarak değerlendirilir.*

Alınacak Bedeller

- *Yönetmelik ve Tebliğ kapsamında dağıtım şirketlerinin fiilen üretim yapan tesisler için yürüttükleri iş ve işlemler karşılığında tahsil edebileceği yıllık işletim ücreti, her yıl için önceki yılın 31 Aralık tarihine kadar Kurul kararıyla belirlenir.*
- *Üretim tesislerinin ilgili mevzuat gereği ödemekle yükümlü oldukları bedeller saklıdır.*

Gerçekleşme

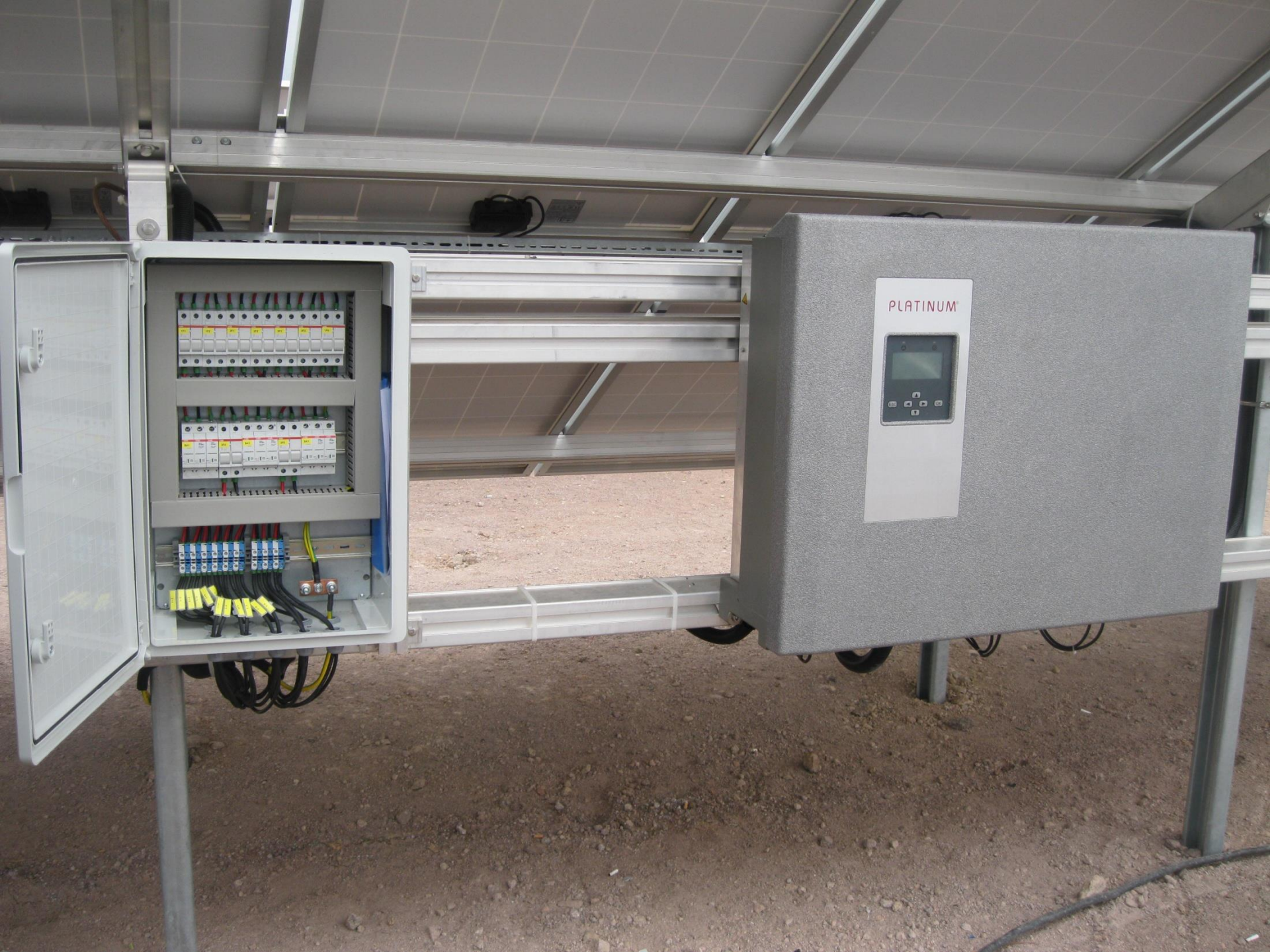
Üretim Tesis	Başvurusu Yapılan	Başvurusu Yapılan Projelerin Toplam Gücü (kW)	Onaylanan Proje Sayısı	Onaylanan Projelerin Toplam Gücü (kW)	Kabulü Tamamlanan Proje Sayısı	Kabul Aşamasında Proje Sayısı
GES	297	108.860	142	46.854	34	25
BES	4	3.400	2	1.700	1	1
RES	37	12.533	0	0,00	0	0
KOJEN.	9	28.119	3	10.579	1	1
TOPLAM	348	153.313	147	59.133	36	27

PLATINUM

TEŞEKKÜRLER

Cemal Çelik

E- posta: ccelik@epdk.org.tr